

Muutosrajoitin ja Kuntaliiton jakoavain

Taloustorstai LIVE 8.2.2018

Kuntaliiton Talous- ja rahoitusfoorumi

Sanna Lehtonen, kehittämispäällikkö
Suomen Kuntaliitto

Uudistuksen vaikutus kuntien talouteen

- Yksittäisestä kunnasta siirtyy eri määrä kustannuksia mitä tuloja vähennetään
→ Talouden tasapaino muuttuu
- Tarvitaan järjestelmä, joka tasaa yksittäisessä kunnassa siirtyvien kustannusten ja vähennettävien tulojen erotusta
→ Valtionosuusjärjestelmää muutetaan
- Kunnan talouden tasapainon kokonaismuutos rajataan välille [-100, +100] €/as

Viisiosainen tasausjärjestely osana uuden kunnan valtionosuusjärjestelmää

1. Kiinteistövero sisällytetään osittain verotuloihin perustuvaan **tasaukseen**
2. Verotuloihin perustuvan **tasauksen** tasausrajoja muutetaan
3. Siirtyvien kustannusten ja tulojen epäsuhtaa tasataan **sote-muutosrajoittimella**, jonka myötä siirtyvien kustannusten ja tulojen erotuksesta vain 40 % jää kunnan omavastuulle ja 60 % kompensoidaan pysyvästi uuden kunnan valtionosuudessa v. 2020→
4. **Siirtymäaika** porrastaa muutosta vuosina 2020-2023 (+/- 0 - 25 - 50 - 75 €/vuosi)
5. **Pysyvä tasaus** takaa, että uudistuksen kokonaismuutos kunnan talouden tasapainossa rajoittuu +/- 100 €/as siirtymäajan jälkeen vuodesta 2024→

Kuntien sote-menot 2018-2019

Kannattaako kunnan säästää vai tuhhlata?

Eri toimijoilla ristiriitaiset intressit: Vastaus riippuu siitä, kenen näkökulmasta asiaa lähestyy

Eri intressitahot maakunta- ja sote-uudistuksessa	Kannustin kuntien sote-kustannuksille 2018-2019
Valtio	VÄHENNÄ!
Maakunnat (nyk. sairaanhoidon kuntayhtymät)	LISÄÄ!
Kunnat (johtuen muutosrajoituksesta)	VÄHENNÄ!
Kuntalaiset	LISÄÄ! / VÄHENNÄ!

Kuntien valtionosuus 2020 → Siirtymäjärjestelyt, erit. SOTE-muutosrajoitin

MIKSI SOTE-SIIRRON MUUTOSRAJOITINTA TARVITAAN?

Tehdävien järjestämisvastuun siirron yhteydessä kunnista maakuntiin siirtyvät tulot ja kustannukset vastavat koko maan tasolla toistiaan, mutta ei kunkokohtaisesti, koska:

- Sote-kustannusten vaihtelevuus kunnittain on erittäin suurit (2 400 - 6 200 €/as.)**
- Yhteisöveron tuloita vaihtelee kunnittain voimakkaasti, jolloin kuntaverojen alentaminen vaikuttaa kunnien hyvin eri tavoin**
- Kunnilla eriarvoisesti tilanteita vaikuttaa merkittävästi valtionosuuden saamiseen, ja tämä muuttuu edelleen kunnista maantieteellisesti valtionosuuslaitojen**
- Kunnalliset tulot vaihtelevat kunnittain on erittäin suuri, jolloin tasausrajoitin kunnallisen veronvähennyksen vaikutus kunnittain hyvin eri tavoin**

Tehdävien järjestämisvastuun siirrosta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten rajaaminen uudistuksen yhteydessä on näistä syistä järkevää välttämättömäksi kuntien talouden kantokykyä takaamiseksi

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

MITEN SOTE-SIIRRON MUUTOSRAJOITIN TOIMII?

Kunnalle myönnettävän valtionosuuden täydyttävä, jos järjestämisvastuun siirtymässä maakunnalle kunnan tulot vähenevät enemmän kuin mitä kunnasta maakunnalle siirtyvien kustannukset ovat. Vastavaarallisen valtionosuutta vähennetään, jos siirtyvät kustannukset ovat siirtyä tulot suuremmat. Lisäys tai vähennys ei ole täysimääräinen vaan se on rajoitettu 60 %:iin muutokseen suuruudelta.

60 %

Kunnasta siirtyvät tulot siirtyviä kustannuksia suuremmat

Siirtyvät tulot: 30 000 000 €

Siirtyvät kustannukset: 20 000 000 €

Muutosrajottimen määrä:

(30 000 000 - 20 000 000) x 0,6 = 6 000 000 € (lisäystä)

Kunnasta siirtyvät tulot siirtyviä kustannuksia pienemmät

Siirtyvät tulot: 20 000 000 €

Siirtyvät kustannukset: 30 000 000 €

Muutosrajottimen määrä:

(20 000 000 - 30 000 000) x 0,6 = - 6 000 000 € (vähennystä)

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

MITEN SOTE-SIIRRON MUUTOSRAJOITIN TOIMII?

Kuntien tekemät päätökset sote-menoista ennen uudistuksen voimaantuloa vaikuttavat suoraan kunnan muutosrajottimen euroarvoisen tasoon. Käytännössä muutosrajotti toimii siten, että kunnan lisäessä sote-kustannuksien sen valtionosuus vähenee ja kunnan vähentyessä sote-kustannuksien sen valtionosuus kasvaa.

Kunnasta siirtyvät tulot siirtyviä kustannuksia suuremmat

Siirtyvät tulot: 30 000 000 €

Siirtyvät kustannukset: 20 000 000 €

+ 4 % =

SOTE-KUSTANNUSTEN MUUTOS

- 4 % =

MUUTOSRAJOITTIMEN MÄÄRÄ

x 0,6 = 5 200 000 € (lisäystä)

x 0,6 = 6 480 000 € (lisäystä)

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

MIKÄ JÄRJESTELMÄMUUTOKSEN TASAUS?

Valmistelun lähtökohdaksi ja tavoitteena on ollut, että talouteen kohdistuvat muutokset nykytilaan verrattuna olisivat mahdollisimman pienet. Tämän vuoksi muutosta lähtökohdasta järjestelmämäärämuutoksen tasauksella.

Tasauksen perusteena käytetään kunnan tasapainollia, jota määrittää vuosittainen rittäryyttiläisyyden määrällisesti suoran rahollisen tasapainollan ja uudistusta edeltävän tasapainollan erotus.

Uudistuksen tullessa vuonna 2020 kunnan taloudellinen tasapainollan jäädytetään lähtökohdasta suoritusta edeltävään vuoden 2019 arvotukseen tasapainollan mukaisesti kunnittain.

Vuodesta 2021 lähtien muutos kunnittain mukautetaan tasapainollan oltiin +/- 25 € vuosittain.

Vuonna 2024 kunnan tasapainollan erittämismuutos olisi +/- 100 € vuodessa kohd. Enimmäismuutos erittämismuutoksen tähän ja sen yltävä osa jäisi tasauksena kunnan perustamiseksi valtionosuuslain.

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUS

Lisätiedot: Kuntakohtainen laskelma

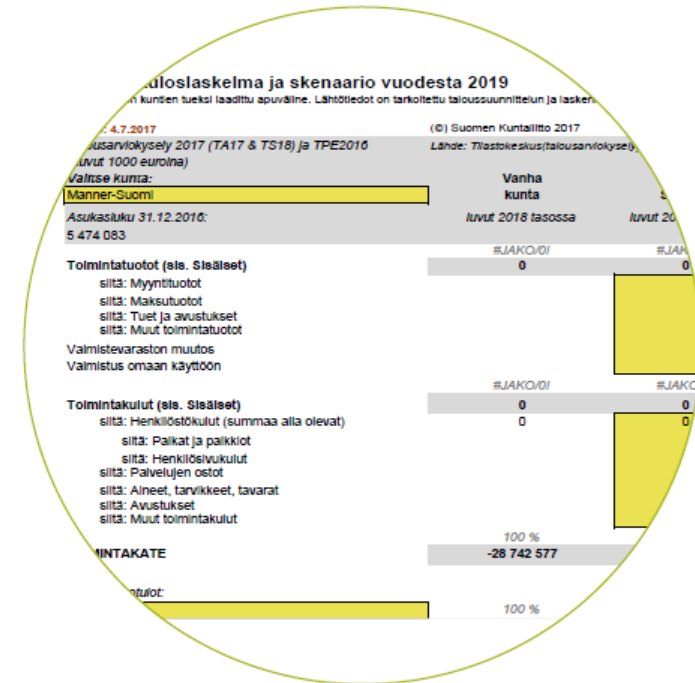
<http://alueuudistus.fi/kuntien-valtionosuusjarjestelma>

> Valtionosuussimulaattori > 2. MUUTOSRAJOITIN (taulukko)

JAKOAVAIN – TYÖKALU MAAKUNTA- UUDISTUKSEN VAIKUTUKSISTA

Jakoavain on excel-työkirja, joka auttaa kuntia arvioimaan maakuntauudistuksen vaikutuksia kuntien tuloslaskelman, rahoituslaskelman sekä taseen eriin vuonna 2019.

Sen lisäksi varsinaisen laskelman viereen on kirjattu tiliryhmittäin ja tase-erittäin maakuntauudistuksen vaikutuksiin liittyviä huomioita, joita kunnan taloutta suunnittelevan asiantuntijan tulisi ottaa huomioon.

Kuntaliiton Taloustorstai

- ajankohtaistietoa kuntien taloudesta

Taloustorstait keväällä 2018

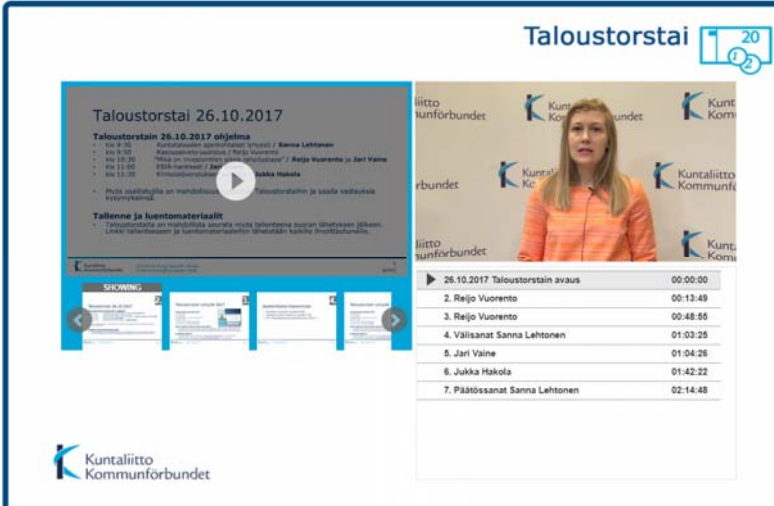
- To 11.1.2018
- To 9.2.2018 Taloustorstai LIVE
- To 22.3.2018
- To 3.5.2018
- To 14.6.2018

Jäikö edelliset Taloustorstait näkemättä?

- Ei hätää! Saat veloituksetta käyttöösi tallenteet ja luentomateriaalit edellisistä Taloustorstaitilaisuuksista ilmoittautumalla jälkikäteen oheisten linkkien kautta.

Lisätietoja antavat:

- kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen, sanna.lehtonen@kuntaliitto.fi, p. 050 575 9090
- tutkimussihtööri Tuija Valkeinen, tuija.valkeinen@kuntaliitto.fi, p. 050 548 1440

Taloustorstai 2018

Taloustorstai 26.10.2017

Taloustorstain 26.10.2017 ohjelma

- klo 9:30 Kuntaliiton avustajien esittely / Sanna Lehtonen
- klo 9:30 Ajankohtaistietoja / Tuija Valkeinen
- klo 10:30 Mitä on investointi? / Taloustorstai / Reijo Vuorento ja Jari Väine
- klo 11:00 Kuntaliiton ja Kuntaliiton Jari Väine
- klo 11:30 Kuntaliiton ja Kuntaliiton Jukka Hakola

• Pöytäkirjoilla on mahdollisuus kommentoida Taloustorstain ja saada vastauksia kysymyksiin.

Tallenne ja luentomateriaalit

• Taloustorstain on mahdollista seurata myös taloudesta suoraan lähetysten jäsien. Linkki lähetystöön ja luentomateriaaleihin löydätään sivustamme sivustalta.

26.10.2017 Taloustorstain avaus	00:00:00
2. Reijo Vuorento	00:13:49
3. Reijo Vuorento	00:48:55
4. Välsänt Sanna Lehtonen	01:03:25
5. Jari Väine	01:04:25
6. Jukka Hakola	01:42:22
7. Päätöskäsit Sanna Lehtonen	02:14:48

Kuntaliitto Kommunförbundet

Uusi koulutuskokonaisuus veroista ja valtionosuuksista

13.3.2018

VOS
Teoria

VOS
Käytännön
laskentaa

14.3.2018

Verotus
Teoria

Verotus
Käytännön
laskentaa

The screenshot shows the FCG website interface for a course titled "Kunnan verotulot ja valtionosuudet -koulutus". The course dates are 13.3.2018 - 14.3.2018 in Helsinki. It lists the course as a 2-day training course. The course content includes theory and practical calculation of municipal taxes and state grants. The course is organized by the Finnish Association of Municipalities (Kuntaliitto) and the Finnish Association of Local Government Administrators (Kuntien johtajien liitto).

Lisätiedot: <https://koulutus.fcg.fi/Default.aspx?tabid=342&&id=9868>